

ГАРАНТІЇ ВСЕУКРАЇНСЬКОГО РЕФЕРЕНДУМУ

Домантович В. В.

студент

*Навчально-наукового інституту права та інноваційної освіти
Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ
м. Дніпро, Україна*

Науковий керівник: Мінакова Є. В.

кандидат юридичних наук,

доцент кафедри загальноправових дисциплін

*Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ
м. Дніпро, Україна*

Сутність і зміст гарантії проведення референдуму в Україні мають комплекс (механізм) та умови реальних засобів України, які забезпечують громадянам, котрі мають право брати участь у референдумах, свідому свободу вираження поглядів на всіх процесуальних та міжнародних референдумах.

Гарантії цього процесу можуть бути загальними та спеціальними (юридичними); національними та міжнародними; нормативно-правовими та організаційно-правовими.

Слід зазначити, що система гарантійного забезпечення реалізації даного процесу має не лише національний, а й міжнародний аспекти. Погоджуюсь з Г.А. Мурашиним, котрий зазначає, що міжнародне співтовариство створило певні механізми гарантування функціонування міжнародних стандартів демократії в окремих країнах, що входять до різних міжнародних об'єднань. Ці механізми передбачають загальні вимоги до забезпечення впровадження демократії та належного функціонування інститутів у сучасних умовах [3]. Таким чином, в Україні, як і в інших демократичних державах, під час всеукраїнських та інших референдумів широко використовується акредитація офіційних спостерігачів від іноземних держав та міжнародних організацій.

Ці гарантії забезпечують право українського народу і територіальних громад самостійно вирішувати справи суспільного і державного життя України шляхом всеукраїнських та інших референдумів і виражають готовність держави гарантувати це право.

Політичні гарантії референдумів в Україні полягають у політичній волі держави, яка не лише проголошує референдуми обов'язковим атрибутом сучасної демократичної правової держави, але як місце проведення як всеукраїнських, так і місцевих референдумів для

вирішення реальних проблем соціального рівня та держава на національне життя, причому на дійне.

Економічні гарантії референдного процесу проявляються у зобов'язанні держави взяти на себе фінансове та матеріальне забезпечення організації та проведення всеукраїнського референдуму.

Такі гарантії, як соціальні, референдного процесу полягають у безумовному функціонуванні Інститутів розвиненого громадянського суспільства, запобіганні кризовим явищам у суспільстві, що виникають протиріч між соціальними групами населення, що особливо може загостритися під час проведення всеукраїнських референдумів із соціально значущими проблемами.

У системі загальних гарантій процесу референдуму в Україні відіграють важливу роль інформаційні гарантії, тобто умови та засоби, що сприяють послідовним діям щодо зберігання, пошуку, обробки, використання, поширення та отримання інформації, пов'язаної з ініціюванням.

Спеціальні (спеціально-правові) гарантії процесу референдуму поділяються на нормативно-правові та організаційно-правові. Це спеціальні норми та інститути референдумного права, а також правові механізми, що забезпечують ефективне функціонування всеукраїнського та місцевих референдумів як пріоритетної форми безпосередньої демократії [2].

Нормативно-правові гарантії референдумного процесу в Україні визначаються упорядкованою системою норм процесуального права референдуму, які визначають загальні принципи організації та проведення всеукраїнського та місцевих референдумів; право-суб'єктність учасників процесу референдуму; порядок ініціювання, організації та проведення референдумів, а також порядок виконання їх рішень; юридична відповідальність за порушення чинного законодавства про організацію та проведення референдумів.

Наступним елементом гарантій процесу референдуму є організаційно-правові гарантії організації та проведення всеукраїнських та місцевих референдумів. Ці гарантії покладені на систему суб'єктів, уповноважених ініціювати, призначати та проголошувати, організувати та проводити всеукраїнський референдум, виконувати його рішення та здійснювати судовий та позасудовий контроль за дотриманням чинного законодавства про референдуми.

Важливим гарантом референдумного процесу є український народ, носій суверенітету та єдине джерело влади в Україні. Законодавець визнає право Українського народу приймати закони та інші важливі рішення суспільного і державного життя на всеукраїнському референдумі.

Фактично український народ, територіальна громада та громадяни України, які мають право брати участь у референдумі, є основними гарантами процесу референдуму в Україні, оскільки вони не лише активно беруть участь у всіх етапах референдуму, а й контролюють його виконання. виконання рішень референдуму. У разі порушення законодавства України під час проведення референдумів порушники несуть відповідну юридичну відповідальність, насамперед, перед народом України, територіальною громадою та громадянами України, які брали участь у референдумі.

Вважаю доцільним, в межах даної теми, зазначити, що внаслідок вторгнення РФ на наші суверенні території наш Президент, Володимир Зеленський, в березні цього року в одному із своїх інтерв'ю зазначив, що остаточно компроміси на переговорах між Україною та Росією буде вирішувати саме всеукраїнський референдум. Це стосується питань гарантій безпеки, тимчасово окупованих територій Донбасу та Криму [1].

Таким чином, складна система національних і міжнародних умов і засобів, що забезпечують ініціювання, організацію та проведення всеукраїнських і місцевих референдумів, а також реалізацію їх рішень, є запорукою існування ефективного процесу референдуму в Україні.

Література:

1. Зеленський анонсує всеукраїнський референдум для формату компромісів з РФ. 2022. URL: <https://www.telegraf.in.ua/kremenchug/10104408-zelenskij-anonsuye-vseukrajinskij-referendum-dlja-formatu-kompromisiv-z-rf.html> (дата звернення: 09.05.2022).

2. Гарантії референдного процесу в Україні. *Референдне право України*. 2019. *Навчальні матеріали онлайн*. URL: https://pidru4niki.com/10810806/pravo/garantiyi_referendnogo_protsesu_ukrayini (дата звернення: 09.05.2022).

3. Конституційне право України : підручник / Т. М. Слінько, Л. І. Летнянчин, В. П. Колісник та ін. ; за заг. ред. Т. М. Слінько. Харків : Право, 2020. 592 с.